

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi U.G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w K. w sprawie o sygn. [...],

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w K.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 3 lipca 2025 r.,

oddala skargę.

Janusz Niczyporuk

Krzysztof

Wiak Grzegorz Żmij

UZASADNIENIE

Skargą z 7 maja 2025 r. (data prezentaty), na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki U.G. (dalej także: Skarżąca) działając wniosła o:

- 1) stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w K. w sprawie (dalej: „Sąd Apelacyjny”) z apelacji U.G. przeciwko L.G., [...], nastąpiła przewlekłość postępowania;
- 2) wydanie Sądowi Apelacyjnemu zalecenia zakończenia postępowania apelacyjnego poprzez wydanie orzeczenia końcowego;
- 3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 20 000 zł;
- 4) zasądzenie od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego kosztów postępowania

według norm prawem przepisanych.

Skarżąca przedstawiając motywy wniesionej skargi wyjaśniła, że 8 maja 2023 r. wniosła do Sądu Apelacyjnego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w C. Przedmiotem postępowania jest sprawa o rozwód. Pismem z 20 lipca 2023 r. Sąd Apelacyjny poinformował Skarżącą, że sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt [...]. Następnie w miesiącu styczniu 2024 r. Skarżąca otrzymała odpowiedź na wniesioną apelację, zaś w 17 czerwca 2024 r. złożyła wniosek o zabezpieczenie, który Sąd Apelacyjny oddalił 18 lipca 2024 r. Odnosząc się do powyższego Skarżąca wyjaśniła, że od tego czasu Sąd ten nie podjął żadnych czynności mających na celu rozpoznanie sprawy, przez co wniesiona przez nią skarga zasługuje na uwzględnienie.

Prezes Sądu Apelacyjnego w K. pismem z 5 czerwca 2025 r. wniósł odpowiedź na skargę na przewlekłość postępowania zgłaszając swój udział w sprawie oraz wnosząc o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd

lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania skargi wniesionej w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy wyjaśnia, że wielokrotnie zwracał uwagę, że nieuprawniona jest teza, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy. Oceniając natomiast czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Przy ocenie przewlekłości postępowania powinno się też uwzględnić utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który uznaje, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach

powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu przeciwko Francji*, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Uwzględniając powyższe orzecznictwo, w ocenie Sądu Najwyższego całościowa ocena postępowania prowadzonego w sprawie o sygn. akt [...] przed Sądem Apelacyjnym w K. nie pozwala na przyjęcie, że na dzień wniesienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki było ono prowadzone przewlekłe.

Sąd Najwyższy mając na uwadze okoliczności sprawy i terminowość czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w K. stwierdził, że w sprawie nie zachodzi nieuzasadniona beczynność. Pozew Skarżącej wpłynął do Sądu Okręgowego [...]. Następnie Sąd ten zakończył postępowanie wyrokiem z [...]. Akta sprawy wraz z apelacją powódki wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Katowicach [...]. W dniu [...] zarządzono zawiadomienie stron o wylosowaniu sędziego sprawozdawcy. Następnie Skarżąca pismem z [...] wniosła o przeprowadzenie testu niezawisłości i bezstronności sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy w trybie art. 42a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 334 z późn. zm.; dalej: „p.u.s.p.”). Wniosek postanowieniem z [...] został odrzucony z przyczyn formalnych. Zarządzeniem doręczonym Skarżącej [...] została ona wezwana do usunięcia braków formalnych apelacji, poprzez sprecyzowanie zakresu zaskarżenia. Pismo uzupełniające apelację wpłynęło do Sądu Apelacyjnego [...]. Następnie zarządzeniem z [...] zarządzono podjęto decyzję o doręczeniu pełnomocnikowi pozwanego odpis apelacji, która ostatecznie została przez niego odebrana [...]. W następstwie powyższego odpowiedź na apelację wpłynęła do Sądu Apelacyjnego [...], zaś jej odpis został doręczony Skarżącej [...]. Natomiast [...] złożyła ona wniosek o rozpoznanie sprawy na rozprawie, a [...] wniosek o zabezpieczenie alimentów. Zarządzeniem z [...] zobowiązano obie strony do przedłożenia

zaświadczeń o uzyskiwanych dochodach za okres ostatnich sześciu miesięcy. Pozwanemu doręczono natomiast odpis wniosku Skarżącej o udzielenie zabezpieczenia. Pismo Skarżącej dotyczące jej aktualnych dochodów wpłynęło do Sądu Apelacyjnego [...]. Odpowiedź pozwanego na udzielenie zabezpieczenia wpłynęła do Sądu Apelacyjnego [...]. Sąd Apelacyjny postanowieniem z [...] oddalił wniosek Skarżącej o udzielenie zabezpieczenia, które uzasadnił [...] (doręczenie nastąpiło [...]).

Sąd Najwyższy wyjaśnia w świetle powyższego oraz uwzględniając powołane orzecznictwo, całościowa ocena postępowania prowadzonego w sprawie o sygn. akt [...] toczącej się Sądem Apelacyjnym w K. nie pozwala na przyjęcie, że na dzień wniesienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki było ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt sprawy wynika, że postępowanie, w ramach którego Skarżąca domaga się stwierdzenia przewlekłości rozpoczęło się jej pozwem, który wpłynął do Sądu Okręgowego [...]. Sąd Okręgowy zakończył postępowanie wyrokiem z [...], zaś akta sprawy wraz z apelacją powódki wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Katowicach [...]. Po tym czasie Sąd Apelacyjny podjął szereg wskazanych wyżej czynności w sprawie. Sąd Najwyższy wyjaśnia zatem, że wprowadzie na dzień złożenia skargi na przewlekłość postępowania oczekiwanie na rozpoznanie apelacji w przedmiotowej sprawie przekroczyło 12 miesięcy, jednak jak wynika z powyżej przywołanego orzecznictwa ETPCz, dokonując oceny opóźnienia postępowania przed sądem drugiej instancji, nie można pominąć iż postępowanie przed Sądem Okręgowym mieściło się w standardach zaakceptowanych w orzecznictwie ETPCz, przede wszystkim należy mieć na względzie, że łączny czas obu postępowań na dzień wniesienia skargi nie przekroczył 5 lat. Skoro Sąd Apelacyjny podjął dotąd szereg wyżej wskazanych czynności w sprawie, dlatego Sąd Najwyższy uznał, że nie doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Janusz Niczyporuk

Krzysztof Wiak

Grzegorz Żmij

[r.g.]